

Maakbank Armoede onder werkende Amsterdammers

Verslag Sessie 1 – 26 augustus 2021

Break out over ZZP'ers

Aanwezig:

Maartje Bos – zzp'er, Heesterveld City Hub

Iris Dik – zzp'er, bureau Postjesweg

Marlou Emmen - Beleidsmedewerker Basisvoorzieningen (focus armoedebestrijding) bij gemeente Amsterdam, stadsdeel Zuid

Jasper Etten - gespreksleider

Jennifer Meyer - manager sociale basis bij SEZO / buurtteam Nieuw-West

Virgill Olvira - ondernemer, zzpnetwerk ZO, Mindset Media

Susanna van Santen - projectleider armoedebestrijding gemeente Amsterdam

Stella de Swart - schrijfster boek *Armoede krijg je gratis*

Ditte Veerman - verslag

Jasper heet iedereen van harte welkom en vertelt wat we gaan doen. We starten met een kennismakingsronde, waarbij een paar mensen iets laten zien dat symbool staat voor een initiatief of project van afgelopen jaar.

Jennifer vertelt dat ze de afgelopen anderhalf jaar bezig is geweest met het project van Overleven naar Leven. Daarin zijn de systeem- en leefwereld, met toestemming en financiering van het WPI, bij elkaar gebracht. Aan gezinnen werd zo veel tijd besteed als ze wilden of nodig hadden, wat in de praktijk soms neerkwam op 500 tot 600 uur per jaar. In de reguliere hulpverlening is dat niet mogelijk. Alle ervaringen zijn vanuit verschillende perspectieven (ervaringsdeskundigen, managers, gezinnen) gebundeld in een gelijknamig boek, dat bij SEZO te verkrijgen is. Daarnaast is er een kwartiermaker aangesteld, die de opgedane kennis door de stad zal verspreiden.

Jennifer vertelt ook dat ze eerder bij FNV Vrouw een landelijk project over en met werkende armen heeft gedaan, en een aantal aanbevelingen daaruit zijn overgenomen door verschillende gemeenten. Jennifer heeft ook langer dan tien jaar als zzp'er gewerkt en ook die manier affiniteit met het onderwerp.

Virgill vertelt dat hij sinds vijf jaar met zijn eigen bedrijf advies geeft over het bereik van de verschillende doelgroepen in Amsterdam. Hij zit ook in het bestuur van ZZP Mokum, een platform voor Amsterdamse zzp'ers. Hij wil de ondernemers die tegen de armoedegrens aan zitten, empoweren en er eventueel mee samenwerken. Hij vertelt dat het schilderij dat achter hem hangt, van de kunstuitleen is. Dat zien bezoekers, die dat vervolgens ook overwegen. Dat is voor hem ook een manier om anderen te ondersteunen.

Marlou vertelt dat er, anders dan iedereen vaak denkt, in Amsterdam Zuid ook heel veel arme ondernemers wonen. Zij lijken zich helaas niet zo aangesproken te voelen door de armoedevoorzieningen die aangeboden worden. Dat moet anders en gaat haar aan haar hart. Als kinderen bijvoorbeeld recht hebben op een gratis laptop of ipad, zouden ze die ook moeten krijgen.

Maartje vertelt dat ze altijd bezig is met innovatieve projecten in de ruimte tussen systeem- en leefwereld, die bijdragen aan transities of nieuwe samenwerkingsvormen. Lokaal geld Zuidoost is er daar een van. Er is een podcast, en overheid, kennisinstellingen, bedrijven en

lokale netwerken zijn aangehaakt. Waardecreatie, vertrouwen en balans met mens en natuur zijn belangrijke onderdelen, maar het is lastig om er bijvoorbeeld een steady financiering voor te regelen.

Iris is dertig jaar zzp'er en werkt met en voor kunstenaars aan projecten in de stad. Ze is onder meer betrokken bij Bureau Postjesweg, een collectief van Amsterdamse kunstenaars en programmamakers, allemaal zzp'ers. Ze laat twee recent ontvangen brieven zien. Een brief van Stichting Urban Resourt, met daarin het aanbod voor kwijtschelding van twee maanden huur in broedplaats SUP. De ander is van het Monrdriaanfonds, over een bemiddelaarssubsidie voor zes maanden. Na tozo 1 was er geen tozo voor samenwonende zzp'ers meer, wat dit zeer welkom maakte.

Stella is supertrots op haar boek *Armoede krijg je gratis*. Ze raakte na 35 jaar haar baan als accountmanager in de modebranche kwijt. Dat zorgde voor een armoedeval, schuld en schaamte, en haar boek is mede bedoeld om dat taboe naar buiten te brengen. Ze wil ook haar kennis en ideeën delen. Armoede kan iedereen overkomen en de bureaucratie waar je dan mee te maken krijgt, maken haar vooral strijdlustig. Ook het Amsterdamse 'Pak je kans' (regelingen bij een laag inkomen) is absoluut niet helder.

Susanna is eigenlijk al met zwangerschapsverlof, maar wil toch graag bij deze aftrap aanwezig zijn. Voor de volgende keer wordt ze door iemand vanuit WPI vervangen. Ze zegt zich, net als Marlou, zorgen te maken over werkende minima. Susanna regelt voornamelijk het verhogen van het bereik van 'Pak je kans'. Dat is lastig, en veel van de zzp'ers die ze gesproken heeft, willen geen financiële steun. Ze zeggen bang te zijn terug te moeten betalen vanwege wisselend inkomen. Het IOS publiceert elk jaar de armoede-monitor. Daaruit blijkt dat de gemeente 99% van de mensen met een uitkering bereikt, en slechts 12% van de ondernemers. Het bereiken van ondernemers staat door corona op een laag pitje, maar het is wel de ambitie het bereik te verhogen.

Jasper vraagt wie er ervaringen heeft met de systeemwereld die een positief voorbeeld kunnen zijn, of een idee waar zaken anders zouden kunnen.

Stella wil met het positieve beginnen: de stadspas. Het is duidelijk dat die afdeling veel informatie over mensen in armoede hebben. Zo worden er voor schoolgaande kinderen automatisch voorzieningen gefaciliteerd. Tegelijkertijd verbaast het haar dat er met alle gegevens die de gemeente over je heeft, weinig productiefs wordt gedaan. Als de gemeente een Albert Heijn was geweest, dan zou daar goed, slim en commercieel mee worden omgegaan. Nu komt het voor dat mensen ten onrechte als fraudeur worden aangemerkt. Dat zou niet gebeuren als de ene afdeling dezelfde kennis zou hebben als de andere afdeling. De interne samenwerking is niet goed en mensen worden soms van het kastje naar de muur gestuurd.

Maartje merkt op dat de regeling die het mogelijk maakt om vanuit de bijstand kleinschalig te ondernemen, aan veel kanten wringt. Ze herkent dat de ene afdeling bijvoorbeeld crowdfunding ondersteunt, terwijl het WPI dat vervolgens weer tegen houdt. De participatiewet maakte ook dat de vrouw die boodschappen van haar moeder ontving, een deel van haar bijstand weer moest terugbetalen. De participatiewet bood ook mogelijkheden, maar door corona is een deel van de ondernemers weer terug bij af. Ze hoopt dat de ma.akbank tot doorbraken kan leiden, er kleine stappen genomen kunnen worden.

Jasper vraagt of Marlou en Susanna dingen herkennen en mogelijkheden bieden om op in te haken.

Susanna vindt wat er gedeeld wordt, heel herkenbaar. De data die de gemeente beschikbaar heeft, proberen ze te gebruiken om mensen proactief aan te schrijven. Privacywetgeving maakt dat lastig. Mensen die in de schuldsanering zitten, hebben recht op een stadspas, maar worden daar niet automatisch naar doorverwezen. Nu worden er verschillende aanvraagformulieren door verschillende afdelingen gehanteerd. Een integraal aanvraagformulier zou duidelijker kunnen maken wie waar recht op heeft. Dat schijnt lastig te realiseren, maar we zouden dat nogmaals kunnen opperen, stelt ze.

Ook **Marlou** herkent veel zaken. Ze geven problemen weer die de reden zijn van deze ma.akbank. Ze ziet nog geen eenvoudige oplossingen, maar hoopt wel samen dat niveau te bereiken.

Iris vertelt een heleboel mensen te representeren die niet in de bijstand terecht willen komen. Altijd net genoeg verdiend, en geen huis, hypotheek, auto et cetera. Nergens aanspraak op hebben gedaan. En dan bij de gemeente nergens voor in aanmerking komen. Een regeling voor langdurig zelfstandigen vanaf 55 jaar is ineens 65 jaar geworden. Zo zijn er meer voorbeelden. Ze hoopt dat er ook gekeken wordt naar deze mensen, zodat voorkomen wordt dat zij in grote problemen terechtkomen.

Jennifer vertelt, als reactie op Susanna, dat ze in Amstelveen samen met werkende armen de gemeente de aanbeveling van een integraal aanvraagformulier heeft gedaan. Die is overgenomen en bevat heel goed. Amstelveen is weliswaar kleiner dan Amsterdam, maar wellicht kan het geen kwaad met hen in gesprek te gaan over hun aanpak.

Maartje stelt dat het verbinden van de stadspas aan lokale initiatieven en netwerken zinnig kan zijn. Bijvoorbeeld korting op lokale activiteiten met de stadspas. Ze zou die mogelijkheden graag verkennen.

Virgill vertelt dat in Zuidoost de Community Wealth Building mooie dingen doet. Stadsdelen en lokale maatschappelijke organisaties geven hun opdrachten zo veel mogelijk aan de zzp'ers die daar wonen. Dat is beter dan externe partijen die hun geld komen verdienen, terwijl lokale ondernemers nauwelijks profiteren van economische ontwikkelingen in hun buurt. Zuidoost wil dit overnemen naar het voorbeeld van Preston North End in Engeland, waar door deze aanpak de economische welvaart enorm is toegenomen. Virgill wil dit middels de ma.akbank ook onder de aandacht brengen bij de gemeente Amsterdam. Er zijn genoeg maatschappelijke opdrachten die gedaan kunnen worden door ondernemers die het lastig hebben. En zo ook kennis en ervaring kunnen opdoen.

Stella haakt nog in op de mogelijkheid van een integraal aanvraagformulier. Ze vergelijkt het met de zorg die ze kreeg toen ze haar enkel brak. Toen gingen alle doorverwijzingen vanzelf en kreeg ze meteen de juiste hulp. Op dezelfde manier zouden mensen die daar recht op hebben, sneller een stadspas in handen moeten krijgen.

Maartje kent de Community Wealth Building ook – het letterlijk bouwen aan welvarende communities. De podcast die ze eerder noemde wordt ook vanuit dit netwerk georganiseerd.

Ze vraagt zich af of het integrale aanvraagformulier iets concreets zou kunnen zijn om samen voor elkaar te krijgen. Ze zoekt naar mandaat. We weten al veel dingen, en hoe ze anders zouden kunnen. Maar in het systeem blijkt het heel ingewikkeld.

Jasper vraagt zich af of we voldoende met elkaar gedeeld hebben en de diepte in zijn gegaan om al in oplossingsrichtingen te gaan denken. Er zijn veel verschillende vormen van ongemak in armoede. Systeembeperingen, alleen al door wetgeving. Hij vraagt Susanna of de integrale aanpak verder bestudeerd zou kunnen worden.

Susanna zegt dat lastig te vinden. Waarschijnlijk zijn er veel afdelingen waar zij nog geen zicht op heeft. Het heeft even geduurd voordat de scholierenvergoeding bij de stadspas werd gevoegd. Er zou wel verder gegaan kunnen worden met het samenvoegen van formulieren en het koppelen van meerdere afdelingen.

Wat voor nu in ieder geval ook interessant zou kunnen zijn, is bekijken of de stadspas voldoende aansluit bij de behoeften van de zzp'er. Je kunt nu bij ZZZP Mokum een abonnement met korting krijgen, maar dat is het enige dat specifiek op de zzp'er is gericht.

Ditte zegt dat er veel gezegd wordt over de waarde van de stadspas. Maar er is ook een grote groep zzp'ers met een koophuis met overwaarde. Die zijn nog niet genoemd. Die mensen vallen qua regelingen compleet tussen wal en schip en komen ook niet in aanmerking voor een stadspas.

Jasper stelt voor om binnen onze netwerken de vraag uit te zetten hoe de stadspas specifiek zzp'ers, en misschien wel specifieke groepen zzp'ers, zou kunnen aanspreken. Daarnaast wil hij het slot van de sessie gebruiken om na te gaan waar we nu staan en wat er eventueel nog gemist wordt.

Jennifer zegt dat we veel gepraat hebben over regelingen vanuit de gemeente. Aan het thema werkende armen zitten echter meer facetten. Je helpt ze niet door het 'goed' aanvragen van regelingen. Misschien is hun uurtarief te laag, of hebben ze bepaalde trainingen nodig, of moet je, zoals al gezegd is, dingen lokaal aanpakken. Ze wil voorstellen om de volgende keer breder te kijken, uit te zoomen naar de vraag: wie zijn de arme, werkende zzp'ers en wat hebben zij nu nodig? Het zou ook huiswerk kunnen zijn dat iedereen in zijn netwerk aan zzp'ers vraagt waar ze het meest tegenaan lopen, en waar ze het meest mee geholpen zouden zijn.

Marlou vertelt dat de afdeling 'ondersteuning ondernemers' van WPI in de gaten heeft dat ze de wijken in moeten, outreachender moeten werken, omdat zzp'ers zich niet zo makkelijk melden. Ze zitten nu bij de Kamer van Koophandel naast het centraal station, maar gaan in veel stadsdelen een steunpunt openen. De hulp gaat niet alleen om het aanbieden van regelingen, maar misschien ook coaching, of iets anders. Heel veel mensen die tozo hebben aangevraagd, kennen we nu. Die kunnen we allemaal informeren. Ik maak me daarbij wel zorgen over mensen die de taal of digitaal niet vaardig zijn, zegt ze.

Virgill vraagt zich af of ZZZP Mokum nog bestaat. Hij heeft het idee dat dat nooit echt van de grond is gekomen, terwijl ze hier wel een belangrijke rol zouden kunnen spelen.

Maartje sluit zich daarbij aan en denkt dat de beperkte zichtbaarheid komt doordat het aangevlogen is vanuit de systeemwereld. Als er meer vanuit mede-eigenaarschap en bottom up gewerkt zou worden, heeft het veel meer kansen. Preventie middels opdrachten, lokaal

werken en netwerken is belangrijk, en kan sterke ondernemers opleveren. Herstelfondsen moeten beter toegankelijk zijn. Die zijn dat nu zelfs niet voor het MKB. Je moet minimaal 100.000 euro aanvragen en zelf 100.000 investeren.

Jasper rond af. Hij stelt voor de volgende keer de breedte van de groep zzp'ers onder de loep te nemen. Hij benadrukt het belang van een onderlinge vertrouwensband.